

أحكام الصيام – اللغة البشتو

دروژے احكام

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد
ونوعية الجاليات بالزلفي

أحكام الصيام

أعدده وترجمه للغة البشتو
المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية
الجاليات بالزلفي
الطبعة الأولى: ١٤٣٩/٨ هـ

ح) المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر
المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

أحكام الصيام- الزلفي، ١٤٣٩ هـ

ردمك: ٠٠٦-٠٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

(النص باللغة البشتو)

١- الصوم

أ- العنوان

١٤٣٩/٦٣٥٢

ديوي ٥٢٥,٣

رقم الايداع: ١٤٣٩/٦٣٥٢

ردمك: ٠٠٦-٠٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

دروژے احکام

د روژے د نیولو حکم :

د اسلام په پنځو ارکانو کښې یو رکن د
 رمضان روژے نیول دی، ددے وینا د
 رسول الله ﷺ د وجے نه: « بُنِيَ الْإِسْلَامُ
 عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ
 مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ
 وَالْحَجِّ وَصَوْمِ رَمَضَانَ » متفق علیه. ترجمه
 د اسلام پنځه بناکانه دی، د لا اله الا
 الله محمد رسول الله گواهی کول، د

مانحہ پابندی کول، زکات ورکول، د بیت
الله حج کول، او د رمضان روژہ نیول .

روژہ: د الله تعالیٰ د رضا دپاره د صباء
صادق نه تر د نمر پریوتو پورے د
خوراک خنباک نه او د خپل اهل سره د
هم بسترے نه او د ټولو روژہ ماتونکی
خیزونو نه الله تعالیٰ ته د خپل ځان د
نزدے کولو په نیت باندے ځان وساتلے
شی، دیته روژہ وئیلے کیری. د ټول امت
پدے خبره اتفاق دے چه د رمضان
روژہ نیول فرض دی، ددی وجے نه چه

اللہ پاک فرمائیلى دى: [فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمْ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ] {البقرة: ۱۸۵} ترجمه:
 شوک چه حاضر شی ستاسونه میاشت
 درمضان ته نوروزه دے ونیسی .

روژه نیول واجب دى په هر بالغ، عاقل
 باندے، د بلوغ علامه داده چه پنخلس
 کالو ته عمر ورسیری، یا د نامه نه
 لاندے وینخته راوتوکیری، او یا ترے
 نطفه خارجه شی په احتلام وغیره سره، د
 زنانه د بلوغ یوه علامه د حیض راتلل

دی، نو هر کله چه یو ددے علامونه
موجوده شی نو دغه انسان بالغ دے.

د رمضان د میاشته فضیلت :

الله تعالی د رمضان میاشت لره بے شماره
خصوصیتونه او خوبیانے ورکړیدی چه
بعض د هغه نه دادي :

۱- روژه دار دپاره ملائک بڅنه غواړی تر
خو چه ئے روژه نوی ماته کری .

۲- سرکشه شیطانان پکښې تړلے شی .

۳- پدے کنبی د لیلۃ القدر شپہ ده چه
د زرو میاشتو د عبادت نه غوره ده،

۴- روژه دارو ته د رمضان په آخری شپه
کنبی بجنه کیږی .

په هره شپه د رمضان کنبی الله تعالی
خپل بندگان د اور نه خلاصوی .

په رمضان کنبی عمره کول د حج برابره
وی . د رمضان نور فضائل هم په احادیثو
کنبی ذکر دی، لکه په حدیث د ابو
هریره رضی الله عنه کنبی راغلی دی :
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا

وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» متفق
 علیہ۔ (خوک چہ د رمضان روڑے
 ونیسی د ایمان سرہ او د ثواب پہ نیت، د
 ہغہ مخکبني ٲول گناہونہ بہ معاف
 شی)۔ بل حدیث کبني راغلی دی : عن
 ابی ہریرۃ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ: «كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ يُضَاعَفُ، الْحَسَنَةُ
 عَشْرُ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ قَالَ اللَّهُ عَزَّ
 وَجَلَّ إِلَّا الصَّوْمَ فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ» ،
 متفق علیہ ترجمہ: د ہر انسان نیک عمل
 اللہ تعالیٰ دوچندہ کوی د لس چندو نہ
 تر اووہ سوو چندو پورے اللہ تعالیٰ

فرمائی : سیوا د روژے نہ چہ دا صرف
زما دپارہ دہ، او ددے بدلہ بہ زہ ورکوم .

رمضان د راتلو ثبوت

د رمضان د راتلو ثبوت پہ دوہ طریقوسرہ
کیری :

(۱) د میاشت پہ لیدلو سرہ، چہ کلہ د
رمضان میاشت ولیدلے شی، نو روژہ
نیول فرض شی، د رسول اللہ ﷺ فرمان
دے : **إِذَا رَأَيْتُمُ الْهَالَالَ فَصُومُوا، وَإِذَا
رَأَيْتُمُوهُ فَأَفْطِرُوا** متفق علیہ ترجمہ:
کلہ چہ میاشت ووینی نو روژہ ونیسی

اوکله چه میاشت ووینی نو روژہ ماتہ
 کریء. یعنی اختر وکریء. د رمضان د
 میاشته دپاره د یو رشتینی کس گواھی
 کافی ده، او د اختر دپاره د دوه عادلانو
 گواھی ضروری ده .

(۲) یا دا چه د شعبان د میاشته دیرش
 ورخے پوره شی، نو ورپسه ورخ به د
 رمضان اولنی ورخ وی، ددے وینا د
 رسول الله ﷺ د وجه نه : «فَإِنْ غَمَّ عَلَيْكُمْ
 فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلَاثِينَ» متفق علیه. ترجمه:
 کچرته وریخ شی (د رمضان میاشت پته

شی) نو پوره کپړئ شمیر ددیرشو ورځو
(د شعبان).

روژه ماتول د چا دپاره جائز دی ؟ :

(۱) هغه ناروغه انسان چه د صحت امید
ئے کیدلے شی، او روژه نیولو کښې ورته
مشقت وی، نو هغه له روژه ماتول جائز
دی، روستو به بیا قضائی ادا کړی، او
هغه څوک چه مرض ئے همیشه او لا
علاج وی، د روغتیا څه امید ئے نوی نو
هغه معذور دے، که روژے ونه نیسي،
البته د روژو کفارہ به ورکوی، د یوے

روژے پہ بدل کبھی بہ یو مسکین تہ
 طعام ورکوی، او یا بہ نیم صاع غلہ
 ورکوی یعنی تقریباً (۱.۲۵) پاؤ باندے یو
 کیلو.

(۲) مسافر د خپل کلی نہ پہ سفر روان
 شی، واپس خپل کلی تہ راتلو پورے روژہ
 ماتول ورلہ جائز دی، ترخو پورے چہ یو
 خائ کبھی د قیام ارادہ ئے نوی کری.

(۳) حاملہ بنخہ او یا ماشوم تہ پیئ
 ورکونکے بنخہ ہم روژہ ماتولے شی،
 پدے شرط چہ خپل یا د ماشوم صحت

تہ خطرہ وی، خو چہ مجبوری ختمہ شی
بیا بہ قضائی راوگرخوی .

(۴) هغه انسان چه د هغه عمر داسے حد
تہ رسیدلے وی چه روژہ نیول ورته گران
وی، روژہ ماتول ورله جائز دی، قضاء
وربانده هم نشته، البته دیوے روژے
په بدل کنبی به یو مسکین ته طعام
ورکوی .

روژہ ماتونکی خیزونه :

۱- قصدًا خوراک خبناک کول : البته په
هیره بانده خوراک خبناک سره روژہ

نه ماتیرى، رسول الله ﷺ فرمائىلى دى
 :«مَنْ نَسِيَ وَهُوَ صَائِمٌ فَأَكَلَ أَوْ شَرِبَ فَلَيْتَمَّ
 صَوْمَهُ فَإِنَّمَا أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَسَقَاهُ» رواه مسلم .

ترجمه: شوک چہ ہیرہ باندے خوراک
 خبناک وکړى او روژہ دار وى نو روژہ
 دے پوره کړى. دغه رنگه پوزه باندے
 خیتے ته اوبه تلل يا د رگ په واسطه
 گلو کوزيا وينه بدن ته خيژول، او يا هر
 هغه خيز چہ بدن ته دغذاء په طور فائده
 ورکوى روژہ ورسره ماتیرى، حآن ترے
 ساتل پکار دى .

۲- د خپل اهل سره هم بستري (جماع) کول کله چه روژه دار د خپلے کور ودانے سره همبستري وکړی، نو روژه ئے باطله شوه، کفار به هم ورکوی او قضاء روژه به هم نیسی، د کفارے درے صورتونه دی:

۱- غلام آزادول.

ب_ کچرته غلام نشی آزادولے نو بیا به دوه میاشته پرله پسه روژے ونیسی، بغیر د شرعی عذر نه به مینځ کي روژه نه ماتوی، مثلاً د اختر په ورځو یا د مرض

وغیرہ پہ صورت کنبی روژہ ماتولے شی،
 بغیر د شرعی عذر نہ کہ یوہ ورخ ہم
 روژہ ماتہ کری، دوبارہ بہ د سر نہ شروع
 کوی .

ت_ کہ د دوه میاشتو روژو وس نہ لری،
 نو بیا بہ شپیتو (۶۰) مسکینانو ته طعام
 ورکری .

۳- قصدًا د بدن نہ نطفہ خارجه شی
 لکه د خپل اهل سره لوبے کول یا بلے
 طریقے سره نطفہ خارجه کری، نوروژہ
 ورسره ماتیربی، قضاء بہ راوری، کفارہ

وربانده نشته، البته احتلام بانده
 روژه نه ماتیری، حُکّه هغه بے اراده
 وی .

۴- حجامه کول یعنی د بدن نه وینه
 ویستل : د حجامے په صورت کبھی، یا
 وینه ورکولو سره روژه ماتیری، البته د
 تیست دپاره لږه وینه ورکولو سره روژه نه
 ماتیری، او یا غیر اختیاری وینه خارجه
 شی لکه د پوزے نه، یا د زخم نه یا د
 غابن وغیره نه، نوروژه ورسره نه ماتیری

۵- قصدًا قیئ کولو سره : البتہ کچرتہ غیر اختیاری وی نو بیا روژہ ورسره نه ماتیربی . دے ذکر شوی خیزونو سره روژہ ماتیربی، ترسو پورے چه اراده او قصد ورسره ملگرے وی حُکَہ چه په خطاء سره یا په ناپوهتیا سره او یا په هیره سره روژہ نه ماتیربی.

۶- روژہ ماتونکی خیزونو کنبی د حیض او نفاس وینه خارجیدل هم داخل دی، هرکله چه زنانه وینه ووینی نوروژہ ئے ختمه شوله، د حیض یا د نفاس والا

زنانه دپاره روژہ نیول حرام دی، البتہ بیا
به ئے قضائی راوری .

هغه خیزونه چه روژہ ورسره نه خرابیری:
غسل کول، لامبو وهل، یا گرمی کبئی
أوبو باندے خان لوندول ۲- د صبا د
راختلونه مخکبئی د شپے خوراک
خبناک او هم بستری کول جائز دی .

۳- د مسواک استعمال د ورخے هر وخت
کبئی روژے ته خه نقصان نه رسوی
بلکه مستحب عمل دے . د حلال دوائی
استعمال پدے شرط چه غذاء نوی

دده و جي نه (انجکشن) ستنه چه
 غذائيت پکبني نوي جائز ده، ليکن
 شپه ته روستو کول بهتره دي، سپره
 وهل يا د طعام نه خکه کول پده شرط
 چه د مرئ نه لاندے تير نشي جائز ده،
 دغه رنگه د خوشبو استعمال يا خوله او
 پوزه کبني اوبو اچولو سره روژه نه
 ماتيري مگر ډيره مبالغه به پکبني
 نشي کيدلي. د حيض او نفاس وينه که د
 شپه بنده شي، نو غسل سهار ته روستو
 کول جائز دي، او دغه حکم د جنب

هم دے چه حالت د جنابت کنبی
پیشمنے وکری، او سهار غسل وکری .

تنبیہات :

۱- کچرتہ یو کافر درمضان پہ ورخ کنبی
اسلام راوپی نو باقی ورخ به خوراک
خسناک نہ کوی، او د دغه ورخے قضاء
وربانده نشته دے .

۲- د صبا د راختلونه مخکنبی د شپے
هره حصه کنبی د روژے نیت کول
ضروری دی، دا حکم د فرضی روژو
دپاره دے، او د نفلی روژو نیت د نمر د

راختلونه پس ہم کیری چہ خوراک
خسناک ئے نوی کری .

۳- روزہ دار دپارہ د روزہ ماتی پہ وخت
کسبې ډیرے دعاگانے غوبنسل مستحب
دی، حَکَہ چہ حدیث کسبې راغلی دی
: «إِنَّ لِلصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ لِدَعْوَةٍ مَا تُرَدُّ» . ابن
ماجه. ترجمہ : د روزہ دار د روزہ ماتی پہ
وخت کسبې دعاء نہ رد کیری . خاصکر
د روزہ ماتی دعاء حدیث کسبې ذکر ده : «
ذَهَبَ الظَّمَاُ وَابْتَلَّتِ العُرُوْقُ وَثَبَتَ الأَجْرُ إِنْ
شَاءَ اللهُ» ابوداؤد. ترجمہ: تنده ختمه شوله،

رگونه لوانده شول، او که الله وغوارپی نو
اجرهم حاصل شو

۴-د رمضان د راتللو خبر چه د ورخه
په مینخ کبني راشی نو باقی ورخ به
خوراک خبناک نه کوی او ددے ورخه
قضاء به هم راگرخوی .

۵-د چا په ذمه چه د رمضان روژے پاتے
وی باید چه تلوار پکبني وکړی اگر که
روستوالے پکبني جائز دے او ترتیب
پکبني هم شرط ندے، بغیر د عذر نه د
بل رمضان پورے روستو کول پکار ندی.

د روڑے سنت:

۱- د پیشمنی خوراک کول، حدیث راغلی دی: (تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَهً) متفق علیہ. ترجمہ: پیشمنی کوئی یقینا پہ پیشمنی کنبی برکت دے، پہ پیشمنی کنبی آخر د شپے تہ روستوالی کول سنت طریقہ دہ، حدیث کنبی راغلی دی: ((لَا تَزَالُ أُمَّتِي بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْفِطْرَ وَآخَرُوا السَّحُورَ)) صحیح الجامع. ترجمہ: ہمیشہ بہ زما امت پہ خیر باندے وی ترخو چہ مخکنبی والے کوی روڑہ ماتی کنبی، او روستوالی پیشمنی کنبی کوی.

۲- د روژہ ماتی صحیح وخت د نمر پریوتلو وخت دے. روژہ پہ کھجورو ماتول افضل دی، کہ کھجورے نوی، بیا اوبو باندے او کہ اوبہ ہم نوی بیا کہ ہر شی د خوراک میلاؤ شی، روژہ پرے ماتول پکار دی. د روژہ دار دعاء ہر وخت کنبی خاصکر د روژہ ماتی پہ وخت کنبی ڊیرہ بنہ قبلیری، حدیث کنبی راغلی دی: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ دَعْوَةُ الْوَالِدِ وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ". ترجمہ: درے قسمہ دعاگانے

ڊيرے بنے قبليری، دعاء د روزہ دار،
 دعاء د مسافر او دعاء د مظلوم . د
 رمضان په شپو کښې قیام اللیل
 (تراویح) کول ضروری عمل دے، حدیث
 کښې راغلی دی : «مَنْ قَامَ رَمَضَانَ اِيْمَانًا
 وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ». متفق
 عليه . ترجمه: چا چه د ایمان سره د اجر
 دپاره د رمضان قیام وکړو مخکښي
 گناهونه به ورته معاف شی . غوره دا ده
 چه د امام سره وکړے شی، حُکَه چه
 حدیث کښې راغلی دی : «مَنْ قَامَ مَعَ
 الْاِمَامِ حَتَّى يَنْصَرِفَ ، كُتِبَ لَهُ قِيَامُ لَيْلَةٍ» .

رواه اهل السنن. ترجمہ: چا چہ قیام وکرو
 د امام سرہ تردے پورے چہ امام
 راوگرخی وبہ لیکلے شی دده دپارہ ثواب
 د قیام اللیل. او دغه رنگہ پیرے صدقے
 کول، او د قرآن کریم تلاوت حُکَہ چہ
 رمضان شهر القرآن ده، د قرآن کریم
 لوستونکی تہ پہ یو حرف یوہ نیکی
 میلاویری او یوہ نیکی پہ لس چندہ ده .

تراویح

د رمضان پہ میاشت کنبی د شپے پہ
 جمعے سرہ مونخ کولو تہ تراویح، قیام اللیل

او تهجد وغيره وئيلے شی ددے وخت د
 ماسخوتن نه واخله تر د صبا د راختلو
 پورے دے، په احادیثو کښې دیته ډیر
 ترغیب ورکړے شویدے، سنت پکښې
 یولس (۱۱) رکعاته دی چه په هرو دوه
 رکعاتو باندے سلام وگرځولے شی، او که
 د یولسو (۱۱) رکعاتونه زیات وکړے شی،
 نو څه نقصان پکښې نشته دے، او
 خائسته والے او اوردوالے پکښې پکار
 دے، خو چه په مونځ کونکو باندے
 مشقت نوی، زانہ ورته هم مسجد ته

حاضریدلے شی خو چه فتنه نوی او خپل
ستر او پردے اهتمام کولے شی .

نفلی روژے

رسول الله ﷺ نفلی روژو ته هم ډیر
ترغیب ورکړیدے چه په لاندینی ډول دی

۱= شپږ روژے د شوال د رمضان نه پس

حدیث کنبی دی : «مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ

أَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ» رواه

مسلم. ترجمه : چا چه د رمضان روژے

ونیولے او وریسه د شوال شپږ روژے

ونیولے، دا پشان د ټول کال د روژو دی .

۲ = ہفتہ کنبی دوه ورخے د کل ورخ
 (پیر) او د زیارت ورخ (جمعرات) باندے
 روژہ نیول سنت دی.

۳ = ہرہ میاشت کنبی درے ورخے
 روژے نیول افضل دی، کہ د ایام البیض
 ورخے وی، دیارلسمه (۱۳) خوارلسمه (۱۴)
 پنخلسمه (۱۵) او کہ نورے ورخے وی.

۴ = د عاشورے د ورخے روژہ د محرم د
 میاشتے د لسمے ورخے روژہ ده، او
 مستحبہ دا ده چہ یوہ ورخ ترے مخکنبی
 او یا یوہ ورخ روستو روژہ و نیولے شی: قال

رسول الله ﷺ : وَصِيَامُ يَوْمِ عَاشُورَاءَ، إِنِّي
أَحْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ».

رواه مسلم. ترجمہ: رسول الله ﷺ فرمائیلی
دی : د عاشورے د ورخے روژہ نیول زہ
امید ساتم د الله تعالیٰ نہ چہ د یو کال
مخکنی گناہونہ وریژوی .

ه = د عرفے د ورخے روژہ چہ د ذی
الحجے د نہمہ ورخ دہ، حدیث کنبی
راغلی دی : صِيَامُ يَوْمِ عَرَفَةَ أَحْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ
أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ وَالسَّنَةَ الَّتِي بَعْدَهُ،
رواه مسلم. ترجمہ: د عرفے د ورخے

ورژہ نیول (نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم) فرمائی: زہ د اللہ نہ امید کوم چہ یو کال مخکبنی او یو کال وروستی گناہونہ ووریزہ وی .

هغه ورخی چہ هغه باندے روژے نیول حرام دی:

- ۱= د اختر ورخے ورکوتی اختر او لوئی اختر.
- ۲= د ذی الحجے یولسمه، دولسمه او دیارلسمه ورخ باندے چہ ایام التشریق ورته وائی، روژہ نیول حرام دی .

۳= د حیض او د نفاس په ورځو کښې
روژه نیول حرام دی .

۴= د ښځې نفلی روژه د خاوند د اجازت
نه بغیر چه خاوند ئے حاضر وی .
حدیث کښې راغلی : «لَا تَصُومُ الْمَرْأَةُ
وَبَعْلُهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فِي غَيْرِ رَمَضَانَ». متفق
علیه. ترجمه: روژه به نه نیسی یوه ښځه
چه خاوند ئے حاضر وی مگر په اجازه
د هغه باندے سیوا د رمضان نه
وبالله تعالی التوفیق .

فہرست دروژے احکام

3	دروژے د نیولو حکم
4	روژہ
6	د رمضان فضیلت
9	د رمضان د راتللو ثبوت
11	د چا دپارہ روژہ ماتول جائز دی
13	کمو کارونو سرہ روژہ ماتیری
14	کمو کارونو سرہ روژہ نہ ماتیری
21	تنبیہات
24	دروژے سنت
28	تراویح
29	نفلی روژے
33	روژہ نیول پہ کمو ورخو کنبی منع دی